

Чмут Анна

к.е.н., ст. викладач кафедри економічної теорії

та міжнародних економічних відносин

Херсонський державний університет

м. Херсон

VUCA–СВІТ ЯК СУЧАСНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасне середовище функціонування підприємств характеризується складністю, нестабільністю, мінливістю та невизначеністю. В цьому середовищі суб'єктам господарювання доводиться постійно адаптуватись до нових вимог, оперативно реагувати на зміни та приймати рішення в умовах багатоваріантної складової розвитку подій. Така нестабільність економічного середовища зумовлює необхідність його теоретичного вивчення для розуміння сутності основних складових, що в кінцевому результаті є підґрунтям для формування практичних рекомендацій щодо поведінки підприємств у світі, який американські дослідники називають VUCA – світом.

VUCA – це акронім, утворений початковими буквами чотирьох слів: Volatility (мінливість), Uncertainty (невідомість), Complexity (складність), Ambiguity (багатозначність).

Характер змін зовнішнього середовища можливо спостерігати не лише в сфері бізнесу, а й в політиці, воєнних науках. Саме американські військові вперше використали цей термін, щоб охарактеризувати невизначений, складний і неоднозначний багатосторонній світ, в якому доводиться їм діяти (наприклад, при боротьбі з тероризмом) [2]. З часом це поняття почало застосовуватись і до економічної сфери.

VUCA- світу прийшов на зміну SPOD-світу (steady / стійкий, predictable/ передбачуваний, ordinary / простий), definite / визначений).

Характеристика складових VUCA – світу в контексті економіки та бізнесу відображено на рис 1.

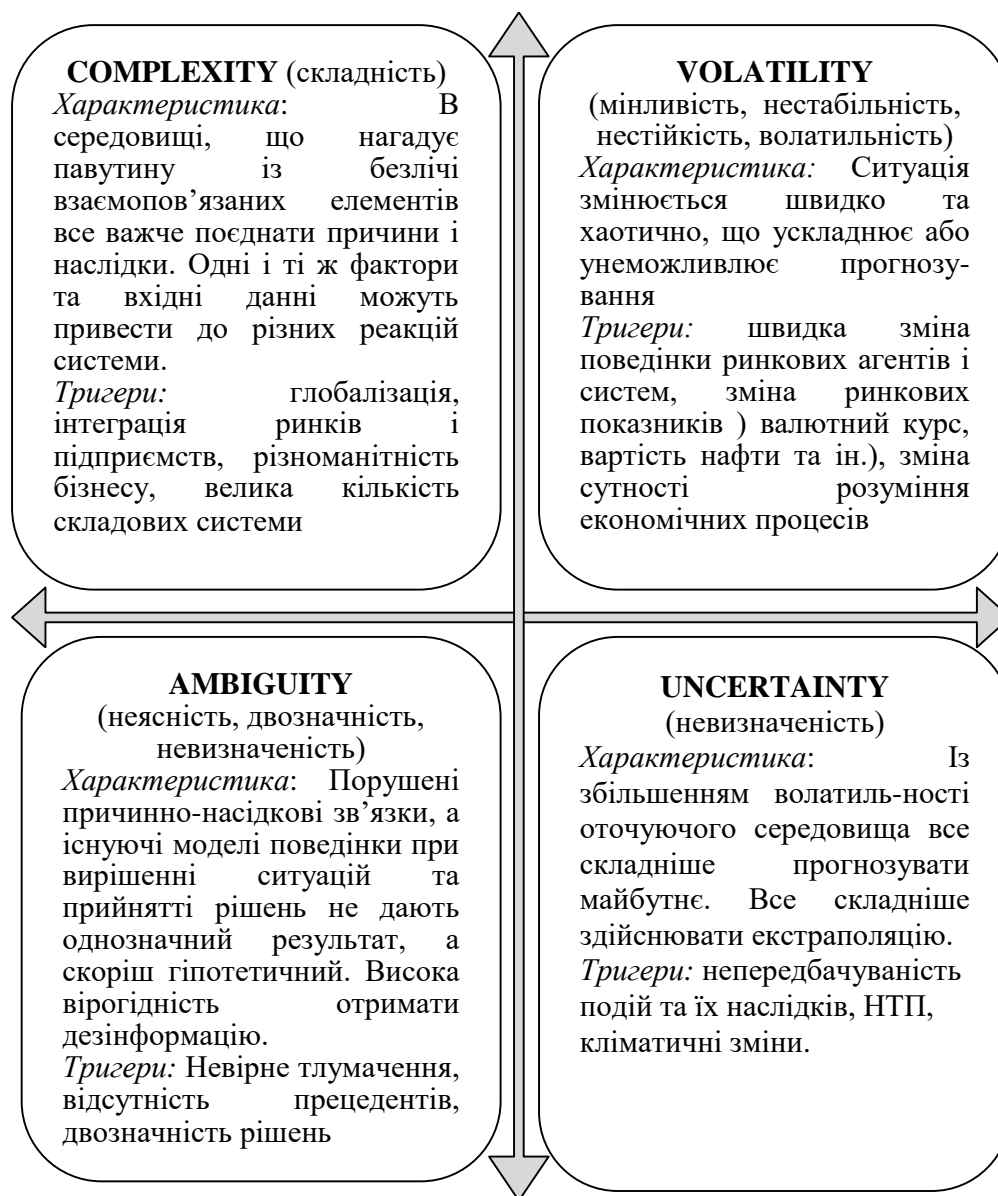

Рис.1. - Характеристика складових VUCA – світу в економічному контексті

Джерело: розроблено автором на основі [1-3].

Волатильний, невизначений, складний і суперечливий VUCA-світ відкриває нову фазу в розвитку підприємств – від стратегічно орієнтованих і самонавчальних підприємств до адаптивних підприємств, які гнучко реагують на мінливе бізнес-оточення. Особливістю VUCA-світу є той факт, що «некризових» позицій в сучасному бізнесі вже майже не залишилося [1].

Дослідження міжнародної страхової компанії Allianz Global Corporate & Specialty [4] в якому прийняло участь більше 1000 респондентів з 55 країн світу (корпоративні клієнти, брокери, експерти по ризикам з 21 сектора промисловості, менеджери по претензіям та ін.), орієнтоване на великі, малі і середні компанії дає змогу визначити, які ризики на сьогодні найбільше перебувають в центрі уваги та викликають занепокоєння у респондентів.

Відповідаючи на питання, які три ризики респонденти вважають найбільш небезпечними для бізнесу, 37% з опитаних визначили, що таким в першу чергу постає ризик переривання бізнесу (зупинки виробництва) внаслідок дії форс-мажорних обставин. Визначаючи три основні причини переривання бізнесу, респонденти зазначили такі ризики: пожежі – 44% , природні катастрофи – 43%, збій в ланках постачань – 33%, кібератаки – 29%, поломка обладнання – 29%, помилки якості продукції – 15%, незаплановані відключення ІТ та телекомунікаційних систем – 12%, політичні ризики (війна, тероризм) – 10%, відключення електроенергії – 10%.

На другому місці з показником 31% відповідей респондентів знаходиться ризик ринкових змін (злиття/поглинання, НТП та ін.)

Третє місце посідає ризик кібератак, який ще чотири роки тому посідав 15 місце з показником 6% відповідей, а на сьогодні 30% респондентів відмітили його високу значимість. Із 10 найбільших глобальних ризиків в 2017 році саме кіберінциденти є тригером для половини з них [4].

Таким чином, сучасний світ, який отримав назву VUCA-світу, характеризується мінливістю, невизначеністю, складністю та багатозначністю умов і ситуацій. Керівники підприємств, які функціонують у такому мінливому світі повинні знати особливості цього середовища, розуміти основні ризики та їх можливі наслідки для оперативної реакції на них.

Література

1. Гросул В.А. Сутність та особливості формування антикризової стратегії підприємства в умовах VUCA-світу / В. А. Гросул, О. В. Жилякова // Бізнес інформ . – 2015. - №11. – С.393-395.
2. Mack O. Managing in a VUCA World / O.Mack , A.Kramer, T. Burgartz. – London, Springer, 2016. – 259p.
3. Popova N. Personnel development at enterprises with regard to adaptation to the VUCA world / N.Popova V.Shynkarenko // Економічний часопис-XXI. – 2016.- №156(1-2) - С.89-91.
4. Allianz Risk Barometer 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.agcs.allianz.com/assets/PDFs/Reports/Allianz_Risk_Barometer_2017_EN.pdf